

P7_TA(2014)0248

Ukrajna orosz megszállása

Az Európai Parlament 2014. március 13-i állásfoglalása az Ukrajna elleni orosz invázióról (2014/2627(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az európai szomszédságpolitikáról, a keleti partnerségről és Ukrajnáról szóló korábbi állásfoglalásaira, és különösen az ukrajnai helyzetről szóló 2014. február 27-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel 2013. december 12-i állásfoglalására a vilniusi csúcstalálkozó eredményéről és a keleti partnerség jövőjéről, különös tekintettel Ukrajnára²,
 - tekintettel az EU–Oroszország csúcstalálkozóról szóló, 2014. február 6-i állásfoglalására³,
 - tekintettel a Külügyek Tanácsa Ukrajna ügyében tartott 2014. március 3-i rendkívüli ülésének következtetéseire,
 - tekintettel az Észak-atlanti Tanács 2014. március 4-i nyilatkozatára,
 - tekintettel az állam- és kormányfők Ukrajnáról szóló, az Európai Tanács Ukrajna ügyében tartott 2014. március 6-i rendkívüli ülését követő nyilatkozatára,
 - tekintettel az Egyesült Nemzetek Alapokmánya 2. cikkének (4) bekezdésére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel Oroszország krími invázióban megnyilvánuló agressziója sérti Ukrajna szuverenitását és területi épségét, továbbá a nemzetközi jogba ütközik és megsérti az Oroszországot mint az Ukrajnára vonatkozó biztonsági garanciákról szóló budapesti megállapodást aláíró felet terhelő kötelezettségeket, mivel Oroszország garantálta Ukrajna szuverenitásának és területi épségének tiszteletben tartását;
- B. mivel oroszpárti fegyveresek és orosz katonák Szimferopolban, a Krím félsziget fővárosában kulcsfontosságú épületeket, valamint a Krímben fontos ukrán létesítményeket és stratégiai objektumokat, többek között legalább három repülőteret foglaltak el; mivel a félsziget ukrán katonai egységeinek többségét bekerítették, de ők megtagadták a fegyverletételt; mivel a jelentések szerint a válság kezdete óta Ukrajnában jelentős számban vetettek be további orosz csapatokat;
- C. mivel az orosz vezetés által az agresszió alátámasztására felhozott érvek teljes mértékben megalapozatlanok és a helyszínen tapasztalható valóságtól elszakadtak, mivel egyáltalán nem került sor semmilyen támadásra vagy megfélemlítésre orosz

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2014)0170.

² Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0595.

³ Elfogadott szövegek, P7_TA(2014)0101.

vagy orosz etnikumú állampolgárokkal szemben a Krímben;

- D. mivel az önmagukat felhatalmazó és legitimitással nem rendelkező krími hatóságok 2014. március 6-án úgy határoztak, hogy kérelmezik Oroszországtól a Krím Oroszországi Föderációhoz való csatlakozását, és 2014. március 16-ra népszavazást írtak ki a Krím Ukrajnától való elszakadásáról, megsértve ezáltal az ukrán és a krími alkotmányt egyaránt;
 - E. mivel az orosz miniszterelnök a külföldön élő oroszajkúak számára az orosz állampolgárság megszerzésére irányuló eljárás gyors alkalmazására irányuló terveket jelentett be;
 - F. mivel 2014. március 1-jén az Oroszországi Föderáció Szövetségi Tanácsa engedélyezte, hogy az Oroszországi Föderáció fegyveres erőket vessen be Ukrajnában Oroszország és az oroszajkúak érdekeinek védelme érdekében a Krím félszigeten és az egész országban;
 - G. mivel minden szinten komoly nemzetközi diplomáciai intézkedésekre és tárgyalások folyamatra van szükség a helyzet enyhítése, a feszültség csökkentése, a válság továbbgyűrűzésének megelőzése és a biztonságos és békés kimenetel érdekében; mivel az Uniónak hatékonyan kell reagálnia annak érdekében, hogy Ukrajna teljes mértékben, külső nyomástól szabadon gyakorolhassa szuverenitását és területi integritását;
 - H. mivel a 28 uniós állam- és kormányfő erőteljesen figyelmeztetett az orosz fellépés következményeire, továbbá felfüggesztette az Oroszországgal folytatott kétoldalú, vízumkérdéssel kapcsolatos megbeszéléseket, az új partnerségi és együttműködési megállapodással kapcsolatos tárgyalásokat, valamint felfüggesztette az uniós intézmények részvételét a 2014 júniusára tervezett Szocsiiban tartandó G8-csúcstalálkozó előkészületeiben;
1. határozottan elítéli az orosz agressziót és inváziót a Krímben, amely elválaszthatatlanul Ukrajna része, amit az Oroszországi Föderáció és a nemzetközi közösség is elismert; felhív a válság azonnali enyhítésére és a jogellenesen ukrán területen tartózkodó valamennyi katonai erő azonnali visszavonására, továbbá sürgeti a nemzetközi jog és a hatályos nemzetközi egyezményekből eredő kötelezettségek maradéktalan tiszteletben tartását;
 2. emlékeztet arra, hogy e fellépések egyértelműen sértik az ENSZ Alapokmányát, az EBESZ Helsink-i Záróokmányát, az Európa Tanács alapszabályát, a biztonsági garanciákról szóló 1994. évi budapesti megállapodást, a barátságról, együttműködésről és partnerségről szóló 1997. évi kétoldalú megállapodást, az oroszországi fekete-tengeri flotta jogállásáról és Ukrajna területén való jelenlétének feltételeiről szóló 1997. évi megállapodást, továbbá Oroszország nemzetközi kötelezettségeit; úgy véli, hogy az Oroszország által tett lépések veszélyt jelentenek az Unió biztonságára nézve; sajnálatát fejezi ki az Oroszországi Föderáció azon döntésével kapcsolatban, hogy nem vett részt a budapesti megállapodás aláírói által összehívott, 2014. március 5-én Párizsban megrendezett, Ukrajna biztonságáról szóló ülésen;
 3. kiemeli, hogy Oroszország, az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok a budapesti megállapodásban garantálták Ukrajna területi integritását, valamint hangsúlyozza,

hogy az ukrán alkotmány értelmében a Krími Autonóm Köztársaság kizárólag helyi ügyekről rendezhet népszavazást, Ukrajna nemzetközileg elismert határainak módosításáról azonban nem; hangsúlyozza, hogy ezért az Oroszországi Föderációhoz való csatlakozásról rendezendő népszavazás illegitimnek és jogellenesnek minősül majd, ahogyan az ukrán alkotmánnyal és a nemzetközi joggal ellentétes esetleges egyéb népszavazások is; ugyanígy ítéli meg az illegitim és önhatalmúlag kikiáltott krími hatóságok azon határozatát, hogy 2014. március 11-én kikiáltják a függetlenséget;

4. hangsúlyozza, hogy az EU-nak és tagállamainak egységes álláspontot kellene képviselniük Oroszországgal szemben, és támogatniuk kellene az egységes Ukrajna jogát ahhoz, hogy meghatározza saját jövőjét; üdvözli és határozottan támogatja ezért az Európai Tanács 2014. március 6-i rendkívüli ülésén született közös nyilatkozatot, amely elítélte az orosz agressziót, és kiállt Ukrajna területi integritása, egysége, szuverenitása és függetlensége mellett; szoros transzatlanti együttműködést szorgalmaz a válság megoldása érdekében;
5. a nemzetközi joggal és magatartási szokásokkal ellentétesnek tartja és elítéli a Kreml hivatalos doktrínáját, amely szerint jogában áll katonai erővel beavatkozni szuverén szomszédos országokban az ott élő orosz lakosság biztonságának „védelme” érdekében; hangsúlyozza, hogy ez a doktrína a nemzetközi jog legfőbb döntőbírói pozíciójával való egyoldalú visszaélésnek felel meg, amelyet nyilvánvaló politikai, gazdasági és katonai beavatkozás ürügyeként használnak fel;
6. emlékeztet arra, hogy az Ukrajna függetlenségéről 1991-ben megtartott országos népszavazás során a krími népesség többsége a függetlenség mellett szavazott;
7. hangsúlyozza meggyőződését, hogy az építő párbeszéd megkezdése a legjobb mód a konfliktusok megoldására és Ukrajna hosszú távú stabilitásának biztosítására; elismerését fejezi ki az iránt, hogy az ukrán kormány ezt a súlyos válságot, amelyben az ország területi integritása és szuverenitása forog kockán, felelősségteljesen, mértéktartóan és visszafogottan kezeli; felszólítja a nemzetközi közösséget, hogy támogassa Ukrainát és határozottan álljon ki mellette;
8. visszautasítja az Oroszország által a krími oroszok lakosság védelmére vonatkozó hangoztatott célkitűzést, mivel az teljesen megalapozatlan, lévén hogy e lakosságot nem érte – és nem éri – egyáltalán semmilyen hátrányos megkülönböztetés; határozottan visszautasítja a Janukovics politikája ellen tüntetőket fasisztának feltüntető rágalmozó orosz propagandát;
9. felszólít a jelenlegi válság békés megoldására és a nemzetközi jog elveinek, illetve a nemzetközi jogi kötelezettségek maradéktalan tiszteletben tartására; úgy véli, hogy a fegyveres konfliktus elkerülése érdekében a helyzetet további megfékezésére és enyhítésére van szükség;
10. hangsúlyozza a nemzetközi megfigyelés és közvetítés rendkívüli fontosságát; felszólítja az uniós intézményeket és tagállamokat, hogy álljanak készen valamennyi lehetséges diplomáciai és politikai út kimerítésére, valamint a fáradhatatlan munkára a releváns nemzetközi szervezetekkel, például az ENSZ-szel, az EBESZ-szel és az Európa Tanáccsal együttműködve a békés megoldás biztosítása érdekében, amelynek Ukrajna szuverenitásán és területi integritásán kell alapulnia; kéri ezért a Krímben

teljes körű EBESZ megfigyelő misszió bevetését;

11. üdvözlí az EBESZ égisze alatt kialakítandó kapcsolattartó csoport létrehozására irányuló kezdeményezést, de sajnálja, hogy 2014. március 6-án fegyveres csoportok megakadályozták az EBESZ megfigyelő missziójának belépését a Krím félszigetre; bírálja az orosz és az önmaguk által felhatalmazott krími hatóságokat amiatt, hogy nem működnek együtt az EBESZ megfigyelő missziójával, és biztosítják tagjai számára a teljes körű és biztonságos belépési lehetőséget a térségbe;
12. sajnálatosnak tartja, hogy az ENSZ főtítkárának krími különleges megbízottja az erőszakos fenyegetések miatt küldetésének megszakítására kényszerült;
13. úgy véli, hogy az Unió képviseletében három külügyminiszter által megkötött 2014. február 21-i megállapodás, amelynek betartását Janukovics elmulasztotta azáltal, hogy nem írta alá az új alkotmányról szóló törvényt, ennek ellenére segíthet a jelenlegi patthelyzetből való kilépésben; úgy véli azonban, hogy senki sem tárgyalhat meg és/vagy fogadhat el olyan megoldást, amely veszélyezteti Ukrajna szuverenitását és területi integritását, továbbá ismételten megerősíti, hogy az ukrán népnek jogában áll szabadon dönteni országa jövőjéről;
14. súlyos aggodalommal veszi tudomásul azokat a beszámolókat, amelyek szerint a Krímben, ahol tatárok és oroszok élnek együtt, fegyveresek jelölik meg az ukrainai tatárok házait; megjegyzi, hogy a krími tatárok, akik Sztálin általi kitelepítésük után Ukrajna függetlenné válását követően tértek vissza szülőföldjükre, arra kéri a nemzetközi közösséget, hogy támogassa Ukrajna területi integritását, valamint hogy egy átfogó jogi és politikai megállapodás állítsa vissza a Krím őshonos népeként őket megillető jogaikat; kéri a nemzetközi közösséget, a Bizottságot, a Tanácsot, az ENSZ emberi jogi főbiztosát és az ENSZ emberi jogi külömbizottját, hogy védjék meg a Krím félsziget valamennyi kisebbségi közösségének, köztük az említett krími tatárok jogait is; kéri a zsidók krími inváziót követően történt megfélemlítése és a zsidó vallási helyekkel szembeni támadások teljes körű kivizsgálását;
15. üdvözlí az ukrán kormány elkötelezettségét egy politikai, gazdasági és társadalmi változásokat magában foglaló ambiciózus reformterv iránt; üdvözlí ezért a Bizottság arra vonatkozó döntését, hogy Ukrajnának 11 milliárd EUR értékű rövid és középtávú pénzügyi segély- és támogatási csomagot biztosít annak érdekében, hogy segítse az ország gazdasági és pénzügyi helyzetének stabilizálását; elvárja a Tanácstól és a Bizottságtól, hogy az IMF-fel, a Világbankkal, az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankkal és az Európai Beruházási Bankkal és más országokkal együtt a lehető leghamarabb dolgozzanak ki átfogó hosszú távú pénzügyi támogatási csomagot annak érdekében, hogy segítsék Ukrajnát romló pénzügyi és társadalmi helyzete kezelésében és gazdasági támogatást nyújtsanak az ukrán gazdaság szükséges mélyreható és átfogó reformjának elindításához; emlékeztet arra, hogy meg kell szervezni és össze kell hangolni egy nemzetközi adományozói konferenciát, amelyet a Bizottságnak kellene összehívnia, és a lehető leghamarabb meg kellene tartani; kéri az IMF-et, hogy kerülje el azt, hogy elviselhetetlen megszorító intézkedéseket alkalmazzon, például az energia állami támogatása szintjének csökkentését, amely tovább súlyosbítaná az ország amúgy is nehéz társadalmi és gazdasági helyzetét;
16. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az Európa Tanáccsal és a Velencei Bizottsággal együtt a pénzügyi segítség mellett technikai segítséget is nyújtsanak

Ukrajnának az alkotmányos reform, a jogállamiság megerősítése és a korrupció elleni küzdelem terén; várja e tekintetben az pozitív eredményeket, és hangsúlyozza, hogy a Függetlenség tériek és valamennyi ukrán ember radikális változásokat és megfelelő kormányzati rendszert szeretne;

17. kéri, hogy az EBESZ/ODIHR felügyelete alatt tartsanak szabad, tisztességes és átlátható országos választásokat, valamint ismételten kijelenti, hogy kész saját missziót küldeni a választások megfigyelése céljából; felkéri az ukrán hatóságokat, hogy minden rendelkezésükre álló módon ösztönözzék a magas részvételi arányt az elnökválasztáson, többek között az ország keleti és déli részeiben; ismételten kéri az ukrán hatóságokat, hogy a parlamenti választásokat a Velencei Bizottság ajánlásainak megfelelően szervezzék meg, továbbá támogatja egy olyan arányos rendszer bevezetését, amely elősegíti a helyi viszonyok megfelelő országos szintű képviselőségét; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a parlament és a parlamenti képviselők központi és helyi szinten egyaránt tartsák tiszteletben a jogállamiságot;
18. felkéri Ukrainát, hogy ne engedjen a 2014. május 25-re kitűzött elnökválasztások elhalasztására irányuló nyomásnak;
19. a lehető legszélesebb alapokon nyugvó és leginkluzívabb ukrán kormányt szorgalmaz az erőszak kiújulása, valamint a területi széttagoltság veszélyének lehető legkisebbre csökkentése érdekében; határozottan óva inti Oroszországot minden olyan cselekménytől, amely hozzájárulhat az etnikai és nyelvi szempontú polarizálódás fokozódásához; hangsúlyozza, hogy a nemzetközi normákkal összhangban garantálni kell kisebbséghez tartozók, és ezen belül az orosz ajkú ukránok jogainak teljes körű védelmét és tiszteletben tartását, szorosan együttműködve az EBESZ-szel és az Európa Tanáccsal; ismételten kéri egy új, széles körű, valamennyi kisebbségi nyelvet támogató nyelvi rendszer kialakítását;
20. üdvözli az ügyvezető elnök azon döntését, hogy megvétózza a 2012. július 3-i nyelvtörvény hatályon kívül helyezésére irányuló törvényjavaslatot; emlékeztet arra, hogy ez a törvény semmiképpen sem vonatkozna a Krím félszigetre; felhívja a Verhovna Radát, hogy Ukrainának a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájából fakadó kötelezettségeivel összhangban hajtsa végre a hatályos jogszabályok reformját;
21. üdvözli, hogy a 28 uniós állam- és kormányfő a Bizottság 2014. március 11-i javaslatának megfelelően kész mihamarabb, még a 2014. május 25-i elnökválasztás előtt aláírni a társulási megállapodás politikai fejezeteit és egyoldalú intézkedéseket, például az EU-ba irányuló ukrán exportra vonatkozó vámcsökkentéseket elfogadni, amelyek lehetővé teszik Ukrajna számára, hogy élvezhesse a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás előnyeit; rámutat arra, hogy az EU készen áll a társulási megállapodás és a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás mielőbbi aláírására, amint az ukrán kormány is készen áll erre a lépésre; ragaszkodik ahhoz, hogy egyértelműen jelezni kell Oroszország felé, hogy e megállapodás semmiben sem veszélyezteti vagy károsítja az Ukrajna és Oroszország közötti jövőbeli, együttműködésen alapuló kétoldalú politikai és gazdasági kapcsolatokat; rámutat továbbá arra, hogy az Európai Unióról szóló szerződés 49. cikke szerint valamennyi európai állam, köztük Ukrajna is rendelkezik európai perspektívával, és kérheti az Unióba való felvételét, amennyiben elkötelezi magát a demokrácia elvei

mellett, tiszteletben tartja az alapvető szabadságjogokat, az emberi és a kisebbségi jogokat, valamint biztosítja a jogállamiságot;

22. ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy a fegyverek és katonai technológiák exportja az egész térség stabilitását és békéjét veszélyezteti, ezért haladéktalanul le kell állítani; rendkívül helyteleníti, hogy uniós tagállamok nagy mennyiségben exportáltak fegyvereket és katonai technológiát Oroszországnak, köztük jelentős stratégiai fontosságú hagyományos képességeket is;
23. üdvözli az Európai Tanács 2014. március 6-i határozatát az Oroszországra irányuló célzott intézkedések első hullámáról, például az új megállapodás alapján a vízumkérdésekről folytatott kétoldalú tárgyalásokról, valamint a tagállamok és az uniós intézmények azon döntéséről, hogy felfüggesztik a Szocsiban tartandó G8 csúcstalálkozóval kapcsolatos részvételüket; figyelmeztet azonban arra, hogy amennyiben nem sikerül enyhíteni a válságot, sőt, a Krím annektálásával tovább eszkalálódik a helyzet, az Uniónak gyorsan olyan megfelelő intézkedéseket kell hoznia, amelyeknek magukban kell foglalniuk a fegyverekre és a kettős felhasználású technológiákra vonatkozó embargót, a vízumkorlátozásokat, a vagyoni eszközök befagyasztását, a pénzmosás elleni jogszabályok alkalmazását az Ukrajna elleni invázióval összefüggő döntések meghozatalában részt vevő magánszemélyekkel szemben, valamint az orosz társaságok és leányvállalataik elleni intézkedéseket – elsősorban az energiaszektorban – annak érdekében, hogy azok maradéktalanul megfeleljenek az EU jogszabályainak, és következményekkel kell járnuk az Oroszországhoz fűződő meglévő politikai és gazdasági kapcsolatokra;
24. hangsúlyozza, hogy az Európai Parlament, illetve az orosz Állami Duma és Föderációs Tanács között létrejött parlamenti együttműködés nem folytatódhat a szokásos ügymenet szerint;
25. üdvözli a Tanácsnak a jogtalanul elsajátított ukrán pénzeszközök befagyasztásra és visszaszerzésére összpontosító szankciók elfogadására irányuló, 18 magánszemélyt, köztük Janukovicsot megcélzó döntését;
26. felszólítja a Bizottságot, hogy ezzel összefüggésben támogassa a déli gázfolyosó projektjeit, amelyek hatékonyan diverzifikálják az energiaellátást, és sürgeti a tagállamokat, hogy állami vállalataik ne vegyenek részt olyan, orosz vállalatokkal folytatott projektekben, amelyek növelik Európa kiszolgáltatottságát;
27. hangsúlyozza Ukrajna biztonságos, diverzifikált és megfizethető energiaellátásának fontosságát; hangsúlyozza ezzel összefüggésben az Energiaközösség – melynek elnökségét 2014-ben Ukrajna látja el –, továbbá Ukrajnának az Oroszországtól érkező energiával kapcsolatos fenyegetésekkel szembeni ellenálló képessége megerősítésének stratégiai szerepét; emlékeztet arra, hogy szükség van az Unió tárolási kapacitásának növelésére, és az uniós tagállamokból Ukrajnába irányuló ellenirányú gázáramlás biztosítására; üdvözli a Bizottság Ukrajna gáztovábbító rendszerének korszerűsítésére, és a Gazprom felé fennálló adósságainak megfizetéséhez történő segítségnyújtásra irányuló javaslatát; hangsúlyozza az erős belső piaccal és diverzifikált energiaellátással jellemzett közös energiabiztonsági politika felé mutató további előrelépés és a harmadik energiaügyi csomag teljes körű végrehajtása érdekében végzett munka sürgős szükségességét, ami ezáltal csökkentené az EU orosz kőolajtól és gáztól való függőségét;

28. felszólítja a Tanácsot, hogy haladéktalanul engedélyezze a Bizottság számára az Ukrajnával folytatott vízumliberalizációra irányuló párbeszéd felgyorsítását a vízummentesség bevezetése felé vezető úton való előrehaladás érdekében, ahogyan az Moldova esetében is történt; eközben felszólít átmeneti, rendkívüli módon leegyszerűsített és alacsony költségű vízumeljárások azonnali bevezetésére mind uniós, mind tagállami szinten;
29. határozottan úgy véli, hogy az ukrajnai események azt mutatják, hogy az EU-nak fokoznia kell Moldova és Grúzia európai törekvései és területi integritása melletti elkötelezettségét és támogatását, mivel e két ország még ebben az évben alá tervezi írni az EU-val való társulási megállapodást és a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodást;
30. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak, Ukrajna megbízott elnökének, kormányának és parlamentjének, az Európa Tanácsnak, valamint az Oroszországi Föderáció elnökének, kormányának és parlamentjének.